

Posudek vedoucí práce na diplomovou práci

Název práce: Lucerna bohů: sluneční božstvo v ugaritské literatuře (s překladem vybraných textů)

Diplomant: Bc. Kateřina Rýdlová

Vedoucí práce: Mgr. ThDr. Eva Vymětalová Hrabáková, Th.D.

Oponentka: ThDr. Marie Roubalová, Th.D.

Diplomová práce Bc. Kateřiny Rýdlové se obsahem a způsobem zpracování v kladném slova smyslu vymyká většině diplomových prací, jež jsou k obhajobě tohoto gradu studenty předkládány. Předně je třeba poznamenat, že se diplomantka začala o problematiku zajímat tři roky před tím, než se rozhodla psát práci na zvolené téma. Docházela na přednášky a semináře, vztahující se k problematice starověkého Předního východu v oblasti kultury, náboženství, ale také písemnictví. Po absolutoriu základních kurzů, vypsaných katedrou religionistiky a biblistiky HTF UK, docházela na ugaritštinu, vypsanou tehdejší Ústavem srovnávací jazykovědy (dnes Ústavem starého Předního východu) na Filozofické fakultě. V magisterském stupni studia dosáhla takové úrovně znalosti tohoto severozápadosemitského jazyka, že mohla vyučovat její základy v kurzu Husitské teologické fakulty „Uvedení do starověkých semitských jazyků pro teologické fakulty“.

Není tedy překvapením, že předkládaný spis, komě obvyklých náležitostí, obsahuje informace, které běžně v diplomových pracích nenacházíme. Diplomantce slouží ke cti, že se nerozhodla o tvorbu komentovaných syntéz bádání o ugaritské sluneční bohyni, ale snažila se zaměřit na vlastní výběr textů, jež se o božské reprezentaci a její úloze v panteonu i tehdejší světě vyjadřují. Autorka svůj výběr textů promyšleně a s ohledem na rozsah práce redukovala na mýtické, mýticko-rituální a rituální texty. Po předchozím studiu ugaritštiny a západosemitského náboženského myšlení zvolené úseky transkribovaného kritického vydání ugaritských textů

/DIETRICH, Manfred – Oswald Loretz – Joaquín Sanmartín. *Die keilalphabetischen Texten aus Ugarit (KTU³)*, Ras Ibn Hani und anderen Orten – The Cuneiform Texts from Ugarit, Alter Orient und Altes Testament, Münster: Ugarit – Verlag 2013/ důkladně pročetla a postupně velice zevrubně překládala s pomocí jí reálně i jazykově dostupných slovníků a gramatik. **Nesporným a dle mého soudu také obdivuhodným odborným přínosem je soubor tagovacích (značkovacích) tabulek, vztahujících se k předkládaným textům. Způsob zápisu gramatického jevu v tabulce je badatelským počinem a v předkládaném rozsahu mimořádně erudovaným výkonem.**

Kateřina Rýdlová pracuje systematicky. Obsah práce vede od jasně formulovaného úvodu přes kapitulu věnovanou prvotní a základní charakteristice bohyně Šapaš (s. 12–15) v ugaritské literatuře, přes překlady vybraných úseků a jejich shrnutí. Jedná se o úseky Baalovského cyklu KTU 1.2III 15–18; KTU1.6VI22–29; KTU1.6VI 45–53, v práci předkládaného díla v kapitolách druhé a třetí jako Varování bohu Aštarovi (s. 16–23); Varování bohu Mótovi (s. 23–30) a Hymnus na Šapaš (s.31–40), a další vybrané úryvky Baalovského cyklu (s. 41–63). Dále pisatelka překládá a vykládá královskou pohřební liturgii KTU1.161 (s. 64–68), mýticko-rituální text

KTU1.100 (s.69–75) a rituální text s narativní zápletkou KTU1.107(s.76–82). To vše směřuje k pregnantnímu závěru (s. 83–84).

Kvalitní přístup se projevuje i v detailech, například vizuální přiblížení rekonstruovaného textu v ukázce na s. 42. Zejména na této stránce je zjevné, jak diplomantka postupuje badatelsky poctivě.

Dílčí i souhrnné závěry, jež Kateřina Rýdlová vyvozuje jsou zřejmé a objasňují teze formulované v úvodu.

Pozitivně:

Na s. 23; 26; 48 K. Rýdlová vhodným *srovnáním* textů ukazuje na opakování určitých úseků, což se dělo kvůli zapamatování v předcházející orální tradici, ale také za účelem zvýraznění konkrétního poselství čtenáři i posluchači. S velice podobnou praxí se setkáváme i v biblickém textu, zejména starozákonním.

Úvaha o úloze bohyně Šapaš v ugaritském panteonu je rovněž autorkou důkladně samostatně promyšlena. Diplomantka se rovněž zrale a zajímavě vypořádává s tezemi jednoho ze současných religionistů zaměřených na západosemitské kultury a jejich písemné projevy, včetně Hebrejské bible, O. Wikandera.

V úseku „*Hymnus na Šapaš*“ K. Rýdlová rozvíjí stěžejní témata o úloze sluneční bohyně v celku stvoření i z pohledu její spolupráce s ostatními božstvy. (Kosmologické i politicko-sociální vymezení).

Na tomto místě se dovolím zeptat na to, zda autorka podobnou charakteristiku zaznamenala i v případě biblických textů o bohu Izraele? I bůh Izraele má svou solární symboliku a sémantiku. V čem se podobají popisu Šapaš a k čemu v biblických textech poukazují?

Propojení a úvahy o celistvosti a návaznosti úseků autorkou nazvaných jako „*Formule sluneční bohyně*“ a „*Formule žravého boha*“ svědčí o jejím kvalitním analytickém myšlení. Výsledky jejího uvažování, vycházejícího z dobré znalosti pramenů, přesahují obvyklé parametry diplomových prací.

Ze všech představených překladů a komentářů je hned zřejmé, že autorka ví, o čem píše. Ani jedno slovo neuvádí zbytečně. Navzdory odbornosti ve filologické oblasti se spis rovněž velice dobře čte.

Podněty pro vyjasnění a drobné nedostatky:

U poznámky 42 by se filologicky zaměřený čtenář nejspíš těšil na bližší vysvětlení překladu M.S. Smithe. Škoda, že zrovna chybí.

Formální nedostatky na s. 50 – překlep ve slovu *viděla*, s. 68 bal místo *byl...*, s. 69 v překladu sáfon místo **Sáfon**, s. 73 kančí místo *končí*, jsou vzhledem k důkladnému provedení a náročnosti textové úrovně pominutelné.

Je zajímavé že v tzv. Velké královské liturgii (KTU1.161) autorka překládá ugaritský výraz **tht** (s. 64) jako hebrejské **tachat** – pod. V hymnu na bohyni Šapaš volí jiný překlad. Proč?

Závěr posudku:

Diplomantka Bc. Kateřina Rýdlová napsala práci, kterou lze bezesporu ohodnotit jako mimořádně kvalitní, ba na úroveň magisterského gradu excelentní. Korunou krásy na celém díle je pak přehled tagovacích tabulek, který společně s prací stojí za zveřejnění. **Dle mého soudu předkládaný spis dosahuje úrovně, jež by mohla aspirovat na udělení gradu vyššího, tedy ThDr./Ph.Dr.. Tuto úvahu předkládám zkušební komisi k důkladnému zvážení.**

Bc. Kateřina Rýdlová totiž „Lucernu bohů“ představila s leskem a energií, které si solární božstvo a koneckonců i jeho dopad pro biblické prostředí zaslouží.

Hodnocení **výborně (1)** je dle mého soudu jediné možné.

V Praze na Zbraslavi,

Mgr. ThDr. Eva Vymětalová Hrabáková, Th.D.

14. ledna 2024